

Záradék: Az irat elektronikus iratról
készített papír alapú másolat.

2024 -09- 05

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest Donáti u. 35-45.
Budapest Környéki Törvényszék útján
elektronikus úton előterjesztve
25.M.70.259/2023.ügyszámon

Tisztelt Alkotmánybíróság!

PH. BUD [redacted]
[redacted]
[redacted]
Érk.: [redacted]
Érk. módja: személyesen / postán / elektronikusan
gyűjtöladában / faxon / email-en
Ügyszám: 25.M.70259/2023/RS
Melléklet: Pldány:

[redacted] (székhely: [redacted])

[redacted]

[redacted] cégjegyzésre
felhatalmazott munkavállaló) mint **Indítványozó** – hivatalos iratok átvételére is jogosult – a P/I.
számon mellékelt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, **Fodor T. Gábor ügyvéd** útján (cím:

[redacted]

[redacted]

[redacted] az alábbi, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény
(továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés szerinti

alkotmányjogi panasz

indítványt terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok
alapján a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 2023.
január 1. napjától hatályos 135. § (2) bekezdés I) pontját a 123. § (5) bekezdés c) pontjára
tekintettel, mint alaptörvény-ellenes jogszabályt megsemmisíteni szíveskedjék.

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének a B) cikk (1) bekezdése
(kellő felkészülési idő).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 26. § (1) bekezdése, amely alapján az
Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott
jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját; és megsemmisíti a bírói döntésben alkalmazott
Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 03182 - 0 / 2024		
Érkezett: 2024 SZEPT 13.		
Erkezés módja		
☒ POSTÁN	☒ @	☐ EGYÉB:
Pldány: 1	Melléklet: 16	Kezelőiroda: [signature]

I.

Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

- *A jogorvoslati lehetőségek kimerítése*

1. Indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésének b) pontjával összhangban a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítélete jogerős, az ellenrendes jogorvoslatnak helye nincs.

- *Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje*

2. A Fővárosi Ítéltábla 2024. június 4. napján kelt, 1.Mf.31.063/2024/9. számú végzését Indítványozó 2024. július 8. napján vette át, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben lett benyújtva az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszéknél.

- *Az indítványozó érintettségének bemutatása*

3. Az Indítványozó személyes érintettségét alátámasztja, hogy az alkotmányjogi panasz tárgyát képező polgári peres eljárásban alperesként vett részt. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB, Bíróság) gyakorlata szerint a kérelmezőt pusztán azért, mert pernyertes volt az alapeljárásban, nem lehet megfosztani attól, hogy az őt ért alapjogi sérelem miatt az erre hatáskörrel rendelkező bírói fórumhoz forduljon. Indítványozót, mint a perben eljáró alperest az Alaptörvényt sértő jogsérelem érte a támadott jogszabályi rendelkezések alkalmazása folytán, így Indítványozó érintettnek tekintendő a jelen alkotmányjogi panasz eljárásban.

- *Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése*

4. Kellő felkészülési idő sérelme: az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése** szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. A magyar Alkotmánybíróság következetes és

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Tények

8. A Munka Törvénykönyvének (a továbbiakban: Mt.) szabadságra vonatkozó egyes szakaszai módosultak 2023. január 1. napjától. Ezek a szakaszok képezték a későbbi, az Indítványozó és a [REDACTED] (a továbbiakban: [REDACTED] felperes) közötti per alapját.

9. Az Mt. 2022. december 31-ig hatályos 123. § (5) bekezdés c) pontja, együtt olvasva az Mt. 135. § és az Mt. 277. § (2) bekezdésének rendelkezésével, azt az értelmet adta ki, hogy a kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a munkavállaló előnyére és hátrányára egyaránt eltérhet az Mt. 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól. Így eltérhet ezen jogszabályhely c) pontjától is, ami azt mondja ki, hogy „a munkáltató kivételesen fontos gazdasági érdek vagy a működését közvetlenül és súlyosan érintő ok esetén (...) a kollektív szerződés rendelkezése esetén a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki.”

10. A Magyar Közlönyben 2022. december 21. napján jelent meg a 2022. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.), mely kilenc nappal később, már 2023. január 1. napján hatályba lépett. Különösen sérelmes, hogy az említett időszak a karácsonyi és újévi ünnepkörrel esett egybe, alig volt ebben az időszakban munkanap, és a társadalmi szokások alapján ezen munkanapokon is az érintettek jó része szabadságon volt. A Módtv. módosította az Mt. 135. § (2) bekezdés l) pontját akként, hogy 2023. január 1-jétől csak a munkavállaló javára enged eltérést kollektív szerződéssel az Mt. 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól.

11. A változás a jogalkalmazók számára kötelezettséget teremtett: az azzal ellentétes kollektív szerződéseket módosítani kellett. A kollektív szerződések sajátossága, hogy számos érdek összeegyeztetésére van szükség létrehozásukhoz. Bonyolult tárgyalási folyamatok előzik meg egy ilyen típusú szerződés hatályba lépését, ahol a munkáltató, a munkavállalók és az ő képviselőtüket ellátó reprezentív szakszervezet is érdekelt. A fent említett rövid, az év végi ünnepekre eső időszak alatt a kollektív szerződés módosítására vonatkozó tárgyalásoknak be is kellett volna fejeződnie abból a célból, hogy a 2023. évi szabadságokra vonatkozó szabályozás a jogszabályoknak megfelelő legyen.

12. A változtatások ráadásul azonnali reakciót vártak a jogalkalmazóktól: kötelező jelleggel módosítaniuk kellett a kollektív szerződést, hiszen ellenkező esetben a 2023. évi szabadságok kiadására vonatkozó kollektív szerződéses szabályozás 2023. január 1-től jogellenessé vált volna. Jól látszik, hogy sem a tárgyalási folyamatok, sem az adminisztratív teendők elvégzésére nem

kimunkált gyakorlata [lásd például: 3209/2015. (XI.10.) AB határozat, 24/2019. (VII.23.) AB határozat] alapján a jogbiztonság a jogállamiság immanens tartalma. A jogbiztonság megköveteli, hogy a jogalkotó kellő felkészülési időt biztosítson a jogalanyok számára kötelezettségeik teljesítéséhez. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme önmagában támadható alkotmányjogi panasszal akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában a kellő felkészülési idő, mint a jogbiztonság egyik alappillére sérelme merül fel.

- *Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés*

5. Az indítvány alapját képező ügyben alapvető alkotmányossági kérdés annak megítélése, hogy a kellő felkészülési idő biztosított volt-e a panaszolt jogszabálmódosítással kapcsolatban. A kellő felkészülési idő, mint a jogbiztonság egyik garanciája alapkőve a jogállamiságnak, így vizsgálata minden esetben kiemelten fontos. Amint kétségesse válik annak megítélése, hogy kellő felkészülési időt biztosított-e a jogalkotó egy jogszabály tekintetében, alapvető alkotmányossági jelentőségűvé válik ennek kérdése. A jogállam egyik biztosítója ugyanis, hogy a jogalanyok képesek legyenek alkalmazkodni a jogszabályokhoz, és képesek legyenek jogkövető magatartást tanúsítani.

6. A jelen ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség állapítható meg, hiszen az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták Indítványozó jogbiztonsággal kapcsolatos indítványait, és semmilyen szinten nem foglalkoztak a felvetett kételyekkel. Indítványozó jogorvoslati eszköz nélkül maradt azzal a panaszával kapcsolatban, hogy a jogszabálmódosítás nem biztosított kellő felkészülési időt számára.

Nyilatkozat az adatok zártan kezeléséről

7. Az Indítványozó nyilatkozik arról, hogy az Abtv. 52. § (5) bekezdése alapján kéri adatai zártan kezelését.

tekinthető kellő időnek az a kilenc, jórészt nem munkanapnak minősülő nap, ami 2022. december 21. és 2023. január 1. között telt el. Ezt árnyalja még az a körülmény, hogy a felkészülési időbe munkaszüneti napok is beleestek, ráadásul erre az időszakra estek a téli szabadságok is.

13. A jogszabályváltozás érintette az Indítványozó és a [REDACTED] között hatályban lévő kollektív szerződés 26.1. pontját, ami – élve a jogszabály adta lehetőséggel és eltérve az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjától – szerint a szabadságot az esedékességének évében, de legkésőbb az esedékességet követő év április 30-ig kell kiadni azzal, hogy az esedékesség évét követően kiadott szabadság mértéke nem haladja meg a szabadság egyharmadát.

14. A jogszabályváltozást követően, 2023. februárjában Indítványozó kezdeményezte a [REDACTED] -nél a kollektív szerződés 26.1. pontjának módosítását, a [REDACTED] azonban egyik módosító javaslatot sem fogadta el. Részletes indokolásában azt is kiemelte, hogy a hatályos kollektív szerződés 26.1. pontja érvénytelen, ugyanis a jogszabálymódosítás által az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjába ütközik.

15. A peres felek végül 2023. december 18. napján kötöttek - 2024. január 1-ével hatályba lépett - új kollektív szerződést, melynek 27.1. pontja értelmében az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontja alapján a munkáltató a szabadság 1/4-ét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki. Ebből következően a 2023. évi szabadságok tekintetében a jogi kérdés megoldatlan maradt. Ez a folyamat egyébként hűen szemlélteti, milyen időigényes egy kollektív szerződés módosítása, tehát nyilvánvalóan túlzó volt a jogalkotó azon elvárása, hogy mindössze kilenc nap alatt a szerződéssel érintett felek egyezsége jussanak.

16. A [REDACTED] keresetet terjesztett elő (P/2. számon mellékelve), melyben a kollektív szerződés 26.1. pontja részleges érvénytelensége megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjába ütközik. Ez a felperes állítása szerint igaz a 2023. január 1-jét megelőző időszakra is. Ezért – felperesi kereset állítása szerint – Indítványozónak – az Mt.-ben írt kivételekkel – alkalmaznia kellett volna az Mt. 123. § (2) bekezdését, vagyis a tárgyévben ki kellett volna adni a szabadságot. Indítványozó így – felperesi kereset állítása szerint – a szabadság kiadás körében jogszabálysértő módon járt el, sérültek a munkavállalók alapvető jogai. Emellett a felperes előadta, hogy mint szerződéskötő fél saját jogon keresetőségi joggal, perbeli legitimációval rendelkezik.

17. Indítványozó ellenkérelmében (P/3. számon mellékelve) a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperesnek nincs keresetőségi joga, perbeli legitimációja. Emellett a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdésében írt feltételei sem teljesültek.

18. Indítványozó hangsúlyozta, hogy a kollektív szerződés támadott rendelkezése 2022. december 31. napjáig nem ütközött jogszabályba. Az Mt. 135. § (2) bekezdése nem említette meg

az Mt. 123. § (5) bekezdését, így alkalmazhatóvá vált az Mt. 277. § (2) bekezdése, mely szerint kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a II. és III. részben foglaltaktól a munkavállaló előnyére és hátrányára egyaránt eltérhet. Indítványozó azt nem vitatta, hogy 2023. január 1-től a kollektív szerződés rendelkezése jogszabályba ütközött.

19. Indítványozó már ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy a jogalkotó alkotmányellenesen járt el, amikor nem biztosított kellő felkészülési időt a jogalanyok számára a kollektív szerződések módosítására. Kilenc nap nem nyújtott kellő felkészülési időt, különösen nem a téli szabadságolások időszakában, így a kihirdetett jogszabály alkotmányellenes, ezért az Mt. 135. § (2) bekezdése l) pontjának (a továbbiakban: Jogszabályi rendelkezés) módosítása is alaptörvény-ellenes.

20. A Budapest Környéki Törvényszék 25.M.70.259/2023/20. számú ítéletében (P/4. számon mellékelve) a keresetet elutasította. Érvelése szerint a felperest megilleti a perbeli legitimáció, de a megállapítási kereset jogszabályban rögzített konjunktív feltételei nem álltak fenn. A bíróság állást foglalt abban a kérdésben is, hogy a kollektív szerződés hivatkozott pontja 2022. december 31. napjáig nem ütközött jogszabályba és nem volt érvénytelennek tekinthető.

21. Az elsőfokú bíróság arra hivatkozással, hogy a Jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét korábban az Alkotmánybíróság nem állapította meg, az ezzel kapcsolatos indítványozói érvelést nem fogadta el.

22. Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő. A felperes kérte (P/5. számon mellékelve) az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetnek való helyt adást. Indítványozó fellebbezése (P/6. számon mellékelve) az ítélet indokolásának megváltoztatására irányult: kérte az indokolásból annak törlését, hogy a felperes részletesen indokolta a kollektív szerződés módosító javaslatainak visszautasítását; állította, hogy a felperest keresetösségi jog nem illeti meg; a felperes saját felróható magatartására hivatkozott keresetében. Indítványozó az ítélet megváltozását arra tekintettel is kérte, hogy a rövid hatálybalépési idő okán a Jogszabály alaptörvény-ellenes.

23. Mind a felperes (P/7. számon mellékelve), mind az Indítványozó terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet (P/8. számon mellékelve) is, melyek az alperesi, ill. a felperesi fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányultak.

24. A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítélete (P/9. számon mellékelve) szerint a felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése nagyrészt alapos. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az érdemi döntéssel is egyetértett, de annak jogi indokolását megváltoztatva hagyta helyben az elsőfokú bíróság döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján.

25. A másodfokú bíróság döntésében nem érintette annak a kérdését, hogy az Mt. módosítása kapcsán a jogalkotó biztosított-e kellő felkészülési időt a jogalkalmazók számára.

26. Indítványozó nagyjából pernyertes lett, azonban az eljárás során nem lett orvosolva a Jogszabállyal okozott alaptörvény-ellenesség. Ebből kifolyólag Indítványozó alkotmányjogi panaszt kíván előterjeszteni a Jogszabállyal kapcsolatban.

Jogi érvelés

I. Indítványozó érintettségének bemutatása

27. Az alkotmányjogi panasz alapját képező bírósági eljárásban Indítványozó lett a pernyertes fél. Ez azonban nem zárja őt el attól, hogy a per tárgyát is képező, alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatban alkotmányjogi panasszal forduljon az Alkotmánybírósághoz. Ugyanis az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása úgy is megtörténhet, hogy az érintett peres fél formálisan pernyertes lett.

28. Az EJEB gyakorlata szerint a kérelmező számára kedvező határozat vagy intézkedés elvileg nem elegendő ahhoz, hogy megfossa őt az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 34. cikke értelmében vett „áldozati” státuszától, kivéve, ha a nemzeti bírói hatóságok kifejezetten vagy érdemben elismerték, majd orvoslást nyújtottak az Egyezmény megsértése miatt (*Scordino kontra Olaszország* (1. sz.) [GC], 2006, 180. §; *Gäfgen kontra Németország* [GC], 2010, 115. §; *Nada kontra Svájc* [GC], 2012, 128. §; *Blyndik kontra Oroszország*, 2019, 49-50. §; *Dimo Dimov és társai kontra Bulgária*, 2020, 51-56. §; *Roth kontra Németország*, 75-81. §). Csak e feltételek teljesülése esetén zárja ki az Egyezmény védelmi mechanizmusának szubszidiárius jellege a kérelem megvizsgálását (*Jensen és Rasmussen kontra Dánia* (dec.), 2003; *Albayrak kontra Törökország*, 2008, 32. §; *Selabattin Demirtaş kontra Törökország* (2. sz.) [GC], 2020, 217-223. §§).

29. Magyarország ratifikálta az Egyezményt, így mind az abban foglaltak, mind a Bíróság gyakorlata kötelező számára – ebből következik, hogy az Alkotmánybíróságnak is figyelembe kell vennie a Bíróság emberi jogi gyakorlatát és azzal összhangban kell működését gyakorolnia.

30. Noha Indítványozó számára nagyjából kedvező döntés született, a bíróságok nem foglalkoztak érdemben azon panaszával, hogy a Jogszabályi rendelkezés a kellő felkészülési idő hiányára tekintettel jogellenes. Mivel a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került az ügyben és a későbbiekben kifejtendők alapján alaptörvény-ellenes, Indítványozó az Abtv. 26. § (1)

bekezdése és az EJEB gyakorlata alapján jogosulttá vált arra, hogy alkotmányjogi panasz beadvánnyal támadja meg a jogszabályt.

II. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése

1) Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata

31. A kellő felkészülési idő Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettséget ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, **a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelezettségszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást.** Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a szabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése a cél-eszköz viszonyban áll egymással {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236]; 24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [43]}.

32. »Ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából credően a jogszabály címzettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új szabályozás megismerhetőségének hiányában **valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek; különösen, ha emiatt joghátrányok is érik (érhetik) őket**« {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [239]}. Az Alkotmánybíróság a döntését ezen általános elvek fényében, de mindig egyedi mérlegelés alapján hozza meg.” {Indokolás [57]–[59], vö. továbbá legutóbb: 3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}

33. Megjegyzendő e körben, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így **a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén** {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – **lehet alapítani**” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}.

34. A 34/2014. (XI. 14.) AB határozat értelmében a gyakorlat akként összegezhető, hogy a kellő „felkészülési idő »egy jogszabály megalkotása és kihirdetése, illetve hatálybalépése, azaz normatív hatásának kifejtése között eltelt idő« [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478,

498.]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson

– a jogszabály **szövegének megismerésére**;

– a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály **alkalmazására való felkészüléshez**;

– a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy **miként alkalmazkodjanak** a jogszabály rendelkezéseihez.

35. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy annak vizsgálatát, hogy a felkészülési idő megfelelő-e, illetve, hogy sérti-e a jogbiztonság követelményét, a szabályozás tartalmi változásaira figyelemmel kell elvégeznie {összefoglalóan: 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236], megerősítette: 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [122]}.

B) Az elvek alkalmazása jelen ügyre

36. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésre alkotmányjogi panaszt csak a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára vagy a kellő felkészülési időre hivatkozva lehet alapítani. Jelen ügyben Indítványozó azzal érvel, hogy a Jogszabályi rendelkezés nem felel meg a kellő felkészülési idő feltételének, emiatt alaptörvény-ellenes. Így az Alkotmánybíróság vizsgálhatja és vizsgálnia is kell az erre alapított panaszbeadványt.

37. Indítványozó hangsúlyozza, kérelme nem arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, pontosan mennyi időt kellett biztosítani a jogalkotónak ahhoz, hogy minden jogalany alkalmazkodni tudjon a Jogszabályi rendelkezés módosításához. Indítványozó álláspontja szerint a Jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatálybalépése közötti kilenc naptári napos felkészülési idő – különösen a karácsonyi/újévi ünnepekre tekintettel – olyan kirívóan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a Jogszabályi rendelkezés címzettjei, azaz például Indítványozó jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem tudtak kötelezettségeiknek eleget tenni, különösen figyelemmel arra, hogy ezen idő alatt a munkáltatónak a kollektív szerződés módosítását le kellett volna tárgyalnia a szakszervezettel; ennek a megállapítását kéri a t. Alkotmánybíróságtól. A jogi helyzet nem is a munkáltató önálló intézkedését követelte meg, hanem feltételezte a szakszervezet együttműködését és rendelkezésre állását is a fentiek szerinti rövid időben.

38. Az Alkotmánybíróság a felkészülési idő időtartamának vizsgálatakor a kihirdetés és a hatálybalépés közötti időszakon kívül a jogalkotási folyamat más időszakait is figyelembe veszi. Az

alábbiak szerint ez az érintett rendelkezések tekintetében olyan rövidségű volt, hogy nem értékelhető a felkészülési idő „megtoldásának”, és nem járult hozzá a jogbiztonság érvényesüléséhez.

39. A Jogszabályi rendelkezést módosító 2022. évi LXXIV. törvény az „Egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról” szóló T/1845. számú törvényjavaslatként 2022. november 02. napján – a később, részben eltérő tartalommal elfogadott törvény hatálybalépése előtt kevesebb, mint 2 hónappal – lett az Országgyűlés elé terjesztve. A törvényjavaslatához számos módosító javaslat érkezett, így hiába vált a jogalkalmazók számára ismertté a javaslat pusztá léte, pontos tartalma egészen a kihirdetésig ismeretlen maradt számukra. Ennek hiányában jövőbeli magatartásukat sem tudták mihez alakítani. Megjegyezzük, hogy 2015. őszén a Kormány egy Mt. módosítást nyújtott be a Parlamenthez, amelyet azonban a Parlament végül nem fogadott el. Ebből következően nem állítható, hogy egy benyújtott törvényjavaslatból bizonyosan törvény lesz.

40. A törvényjavaslat eredetileg két uniós irányelv (egyrészt a munka és magánélet egyensúlya, másrészt az átlátható és kiszámítható munkafeltételek megteremtése) hazai jogba való átültetését célozta, azonban több olyan szabály is a módosító csomag részévé vált, amelyek nem álltak közvetlen összefüggésben a fent említett irányelvek rendelkezéseinek a magyar jogba átültetésével. Az Indítványozó által jelen beadvány tárgyává tett jogszabályi rendelkezés sem kapcsolódott a hivatkozott az EU-irányelvek átültetéséhez. Számos, főbb módosítási pont, mely a törvényjavaslat részét képezte, sajtóvisszhangot is kapott, közbeszéd tárgyává vált, azonban a Jogszabályi rendelkezés ezeken kívül esett. Ráadásul valódi tartalma három jogszabályhely – Mt. 277. § (2) bekezdés, 135. § (2) bekezdés l) pont, 123. § (5) bekezdés c) pont – összeolvasásával ismerhető meg. Ezek a körülmények további bizonytalanságot eredményeztek a felkészülés tekintetében.

41. A törvényjavaslat nemcsak jogosultságokat, hanem túlnyomórészt kötelezettségeket fektetett le vagy módosított a munkáltatók oldalán, amik azonnali reakciót vártak volna el. Egy ilyen jogszabály tekintetében alkotmányossági szempontból különösen fontos, hogy biztosított legyen az alkotmánybírósági gyakorlatban kimunkált elveknek megfelelő kellő felkészülési idő. Ez azt jelenti, hogy a jogalanyoknak időben meg kell ismerniük a kötelezettség pontos tartalmát, hiszen csak így tudnak jogkövető magatartást tanúsítani és a kötelezettségek megszegése esetére felhívandó szankciók alól mentesülni.

42. A törvényjavaslat végleges indítványa 2022. december 12. napján, azaz a későbbi hatálybalépést megelőzően alig 19 nappal került a köztársasági elnök elé. A köztársasági elnök aláírása után 2022. december 21. napján került kihirdetésre a Magyar Közlönyben. Ettől a naptól fogva lehettek csak biztosak a jogalkalmazók abban, hogy mely rendelkezésekhez kell igazodniuk.

februárjában kezdeményezte a felperesnél a kollektív szerződés módosítását. Ezután, noha a tárgyalási folyamatok a két fél egyet nem értésével folytatódtak, azok nem szakadtak meg, és 2023. december 18-ra hatályossá vált az új, a módosításoknak megfelelő kollektív szerződés. Indítványozó így e körben mindent megtett azért, hogy kiküszöbölje a jogsértést. A jogbiztonságot és a jogba vetett bizalmat azonban gyengítette jelentősen, hogy a hatályban lévő kollektív szerződés 26.1. pontja 2023. január 01. napjától formálisan jogellenessé vált, azonban a jogalkotó nem hagyott időt arra, hogy Indítványozó ki tudja küszöbölni a jogsértő helyzet beállását.

47. Indítványozó a módosítás által azzal került sérelmes helyzetbe, hogy a hatályban lévő kollektív szerződés 2023. január 1-től ellentmondott a Mt. szabályainak. Ugyan az új jogszabály is adott lehetőséget a tárgyévi szabadságok következő évre történő részleges átvitelére, azonban ennek a lehetőségnek a kollektív szerződéses alapját megteremteni 2022. december 21-e és december 31-e között valójában – a fent írottak szerint – nem volt valós lehetőség.

A kollektív szerződés részleges érvénytelenségére, valamint Indítványozó jogsértő magatartására hivatkozva a felperes keresetet terjesztett elő Indítványozóval szemben. A kellő felkészülési idő nélkül hatályba léptetett jogszabály Indítványozó számára tehát jelentős joghátránnyal – egy vele szemben indított peres eljárással – is járt, amely az eset összes többi körülményére tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően megalapozza a jogbiztonság sérelmét.

48. Hangsúlyozandó, hogy az Indítványozó tekintetében releváns rendelkezések nem technikai szabályok voltak, hanem a szabadságok kiadására vonatkoztak.

49. Összegezve, az Egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIV. törvény olyan rövid felkészülési időt biztosított a jogalkalmazók, így Indítványozó és kollektív szerződéses partnere számára, hogy abból fakadó kötelezettségüket akaratuk ellenére nem tudták volna teljesíteni. Indítványozó minden igyekezete ellenére került alaptörvény-ellenes helyzetbe munkáltatóként a törvény rendelkezéseitől való eltéréssel. Ráadásul jelentős joghátrányt is szenvedett a felkészülési idő alkotmányellenesen rövid volta miatt, hiszen az emiatt kialakult helyzettel összefüggésben terjesztett elő keresetet vele szemben a felperes.

50. A fentiek alapján azzal, hogy az Mt. 135. § (2) bekezdés 1) pontja és azzal összefüggésben az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontja 2023. január 1-jétől hatályos módosításához való alkalmazkodásra a jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt, sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt jogállamiság követelménye, és az ebből levezethető jogbiztonság elve.

51. Mindezekre tekintettel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a Mt. 2023. január 1. napjától hatályos 135. § (2) bekezdés 1) pontját az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjára

43. 2022. december 21. napján vált egyértelművé a hatálybalépés időpontja is: a jogalkalmazók kilenc napot kaptak arra, hogy felkészüljenek a törvény alkalmazására. Ez a kilenc nap azonban nemcsak alaptörvény-ellenesen kevésnek bizonyult, hanem a karácsonyi-szilveszteri ünnepi időszakra esett. Ez az időszak jellegéből kifolyólag teljességgel alkalmatlan volt arra, hogy alatta fel lehessen készülni a kihirdetett törvény alkalmazására, arról nem is beszélve, hogy a jogszabály-változás a kollektív szerződés újratárgyalását tette szükségessé a szakszervezettel. Ahogyan az a jelen panasz 14-15. pontjaiban is bemutatásra került: nemhogy a kihirdetés és a hatálybalépés közötti időszak, de közel egy év is alig volt elegendő végül, hogy a Jogszabályi rendelkezés címzettjei igazodjanak a módosult jogszabályi környezethez.

44. A törvény hatálya Indítványozóra is kiterjedt, így számára is kilenc nap állt rendelkezésre, hogy többek között a Jogszabályi rendelkezésnek megfelelően rendezze a 2023. évi szabadságolások kérdését azzal együtt, hogy a szerződő féllel együtt módosítsák a köztük hatályban lévő kollektív szerződést. Noha a törvényjavaslatot már 2022. november 02. napján előterjesztették, a végleges indítvány csak egy hónappal később került az Országgyűlés elé. Egy törvényjavaslat minden jogalany számára megismerhető, de természetesen az nem jelent egyet egy, a jogalkotási folyamat minden lépését végigjáró, majd kihirdetett jogszabállyal – ellenkező esetben nem is lenne szükség külön felkészülési időt biztosítani a kihirdetés és a hatálybalépés között. A jogbiztonság szempontjából így annak a kérdése, hogy a jogalkotási folyamat mennyi időn át tartott, elenyésző jelentőségű, hiszen egyértelmű következtetéseket abból levonni nem lehet, és nem is elvárható, hogy a jogalanyok még ki nem hirdetett javaslatokhoz igazítsák magatartásukat. Ráadásul a 2022. november 2-i törvényjavaslat a parlamenti vita során módosult is, így az nem is egyezik a kihirdetett törvénnyel.

45. Ráadásul, még ha a törvényjavaslat előterjesztése és a kihirdetés közötti eltelt 1 hónap 19 nap figyelembe vehető, az messze nem elégséges időtartam egy kollektív szerződés módosítására. Indítványozó és a felperes 2023. februárjában kezdték meg a tárgyalási folyamatokat, amik csak azon év végére, 2023. decemberére fejeződtek be, a módosítást 2023. december 18. napján írták alá. Ebből jól látszik, hogy a munkavállalók érdekeit képviselő felperesi szakszervezet és a munkáltató Indítványozó közötti érdekegyeztetés időigényes feladat, ami a felek minden erőfeszítése ellenére sem fér bele a jogalkotó által jelen ügyben biztosított kilenc napba, de még a nagyjából másfél hónapba sem.

46. Indítványozó nem azt állítja, hogy a jogalkotó nem biztosított számára felkészülési időt. Indítványozó állítása az, hogy az olyan rendkívüli rövidségű volt számára, hogy jóhiszeműsége és minden igyekezete ellenére sem tudott határidőben alkalmazkodni a jogszabályváltozáshoz. Indítványozó minden tőle telhetőt megtett azért, hogy a formális jogsértés elháruljon: 2023.

tekintettel, mint alaptörvény-ellenes jogszabályt megsemmisíteni szíveskedjen, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

Kelt: Budapest, 2024. szeptember 5.

[REDACTED]
Indítványozó képviselőtében:

[REDACTED]
Adócs. Podor I. Gabor

ügyvéd